
S sieć
O organizacji
S społecznych
dla edukacji

Europejska Karta dla Edukacji

Przed Unią Europejską stoją liczne wyzwania: zagrożenie ze strony Rosji i konieczność obrony Ukrainy, globalna rywalizacja w zakresie technologii cyfrowych, (w tym sztucznej inteligencji) czy wytwarzania i dystrybucji energii, a także kryzys klimatyczny i ekologiczny. W dodatku na tych zagrożeniach korzysta rosnący w siłę populizm i nacjonalizm, które podważają europejskie wartości, demokratyczny ład i prawa człowieka.

Kluczową rolę w przeciwdziałaniu tym zagrożeniom i budowie silnego i nowoczesnego społeczeństwa odgrywa edukacja. To ona daje narzędzia do rozpoznawania dezinformacji i populizmu, do wytwarzania innowacyjnych usług i dóbr oraz do budowania pól dialogu i skutecznej międzynarodowej współpracy.

Formalnie edukacja nie należy do kompetencji Unii Europejskiej, ale od lat instytucje europejskie¹ i państwa członkowskie podejmują wspólne inicjatywy. Dobrym przykładem jest chociażby program Erasmus, który miał swój udział w wychowaniu całej generacji młodych Europejki i Europejczyków. Kiedyś dotyczył on tylko studentów, teraz obejmuje również uczniów szkół średnich, a równocześnie wspiera współpracę placówek i organizacji edukacyjnych. W ostatnich 20 latach wzięło w nim udział 300 tysięcy osób z Polski.

Edukacja to nie tylko szkoła. To również cała koncepcja lifelong learning, która cieszy się coraz większym zainteresowaniem Parlamentu Europejskiego². To też podnoszenie jakości edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej poprzez największy na świecie program naukowy Horizon Europe. Z kolei program CERV (Obywatele, Równość, Prawa i Wartości) wspiera zgodną z duchem wspólnoty edukację obywatelską i prawną.

¹ <https://education.ec.europa.eu/news/have-your-say-on-the-european-education-area>

² <https://www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/lifelonglearning/>

Wspólnych działań i wymiany doświadczeń wymagają też zbieżne w wielu krajach UE problemy oświaty. Są to między innymi: pogłębiające się braki i obciążenia kadry nauczycielskiej, spadek uczniowskich osiągnięć oraz rosnące problemy psychologiczne jako wynik pandemii i innych czynników (mi.in - nieprzemyślanych reform), a także niedostosowanie programów i sposobów nauczania (w tym edukacji zawodowej) do wymogów XXI wieku. Taka strategiczna współpraca w budowaniu bardziej odpornych i sprzyjających włączeniu społecznemu krajowych systemów oświaty od przyszłego roku ma się odbywać w ramach tzw. europejskiego obszaru edukacji.

Edukacja powinna być jednym z priorytetów najbliższej kadencji Parlamentu Europejskiego. Szczególną uwagę należy skupić na wprowadzeniu powszechnej europejskiej edukacji obywatelskiej przez opracowanie wspólnych materiałów i programów szkoleniowych, rozszerzenie programu Erasmus i innych form wymiany dobrych praktyk. Chodzi także o wzmocnienie programów edukacyjnych wspierających wartości europejskie, w tym bezpieczeństwo i solidarność wobec wspólnych zagrożeń (militarnych, cywilizacyjnych i ekologicznych), a także chroniących przed dezinformacją. W dłuższej perspektywie cenne będzie także promowanie w szkolnym nauczaniu elementów wspólnej historii europejskiej i dziedzictwa kulturowego.

Na 20-lecie Polski w UE i zbliżającą się polską prezydencję należy postawić sobie prosty cel na kolejną dekadę. Więcej Polski w Europie i więcej Europy w Polsce. Edukacja może w tym pomóc.

S sieć
O organizacji
S społecznych
dla edukacji
